

Finalment, l'any 2002 acabava el servei militar obligatori i la prestació social substitutòria. Els últims objectors de consciència que complien la PSS van acabar les seves tasques el 31 de desembre, mentre que des del 13 de desembre del 2001 ja no quedava cap soldat de lleva en actiu a Catalunya.

2.11 Foment del voluntariat

L'acció voluntària, lliure, compromesa i absent de contraprestacions econòmiques, de molts ciutadans per a la millora constant de les condicions de vida i per a la defensa i l'acreciment de la societat i la cultura catalanes, ha constituït un element essencial en la configuració de Catalunya com a país amb una identitat pròpia. Aquesta actuació voluntària, realitzada des de la societat civil durant un llarg període de la història, marcat per la supervivència i la consolidació de Catalunya com a país, va generar la creació i el desenvolupament de moltes entitats que donaven, en cada moment, una resposta cívica i solidària a les necessitats i inquietuds de la societat catalana. Aquesta important tradició arrelada a Catalunya en el camp de l'associacionisme i el voluntariat es tradueix, actualment, en les organitzacions no governamentals (ONG) i els moviments associatius, que també avui continuen mantenint una dimensió de solidaritat, en aquest cas, amb els ciutadans de Catalunya que ho necessiten, però també amb el Tercer Món.

El paper de la Generalitat en aquest àmbit va ser el d'apropar la ciutadania al voluntariat i als valors que comporta, com també afavorir el reconeixement social de l'acció voluntària. Durant els primers anys, sobretot, es va haver de fer un esforç d'estructuració del moviment, voluntari ja, que es passava progressivament d'una tasca de suplència dels serveis públics que s'havia produït durant el franquisme, a una altra de complementació i de major coordinació entre ells, amb l'arribada de la democràcia. A més, perquè fos reconeguda i pogués rebre el suport de les institucions públiques, tota organització de voluntariat havia d'adequar-se a la normativa vigent d'aleshores, especialment pel que feia

al funcionament democràtic, al respecte i a la informació dels drets dels voluntaris que hi participaven, i també pel que feia al compliment de les corresponents obligacions de registre i a una actuació coincident amb els seus objectius i les seves finalitats. També era prioritari desenvolupar noves formes de coordinació entre les entitats de voluntariat i l'administració pública.

Per això, va ser necessària la creació d'un organisme executiu especialitzat que efectués una tasca de planificació, coordinació, gestió, explotació, creació i manteniment dels recursos, els equipaments i els serveis necessaris per al foment i el desenvolupament del voluntariat arreu de Catalunya. Amb aquesta voluntat, es va aprovar la Llei 25/1991, de 13 de desembre, que va ser pionera a Espanya, i per la qual es va crear l'**Institut Català del Voluntariat** (INCAVOL) amb l'objectiu de promoure el voluntariat per consolidar els valors de la solidaritat en la societat, per mitjà de la informació, la docència, la formació de voluntaris i els serveis d'assessorament i de suport a entitats sense afany de lucre i a iniciatives de sensibilització social.

2.12 Atenció social de les persones sense recursos

En els Estats occidentals desenvolupats, el gran creixement econòmic experimentat a partir dels anys cinquanta va fer creure en la possibilitat d'eradicar un fenomen que acompanya a l'ésser humà des que aquest viu en societat: l'existència en el seu si de situacions de desigualtat i de carències econòmiques i socials de part dels seus membres, que es contradiuen amb els principis igualitaris i de benestar que emmarquen tota la configuració de la societat. Ben al contrari, a casa nostra, les desigualtats es mantenen i han pres noves formes i noves composicions. La pobresa perviu i es mostra com un fenomen cada cop més complex. Així, ja durant els primers anys de la Generalitat, Catalunya estava afectada per una forta crisi econòmica que mantenia a força gent per sota del llindar de la pobresa i en situacions d'atur. Analitzar les formes que afavorien la inclusió d'aquestes persones sense recursos en societat i, per con-